

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ

VI міжнародної
науково-практичної конференції

19 квітня 2019 року

Сучасні стратегії підготовки
майбутнього вчителя
хореографії

Актуальні проблеми
навчання та виховання
засобами мистецтва

Теоретичні та методичні
аспекти формування
творчого потенціалу
майбутнього вчителя
хореографії

Інтеграція мистецтв
у системі хореографічної
освіти

Кафедра хореографії та
художньої культури
УДПУ ім. Павла Тичини

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ГРОМАДСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «УКРАЇНСЬКА СПІЛКА» В АНКАРІ (ТУРЕЧЧИНА)
ГРУЗИНСЬКИЙ ХОРЕОГРАФІЧНИЙ ЦЕНТР,
ТОВАРИСТВО З РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА ТУРИЗМУ В ГРУЗІЇ (ГРУЗІЯ)
АСОЦІАЦІЯ «ОБЕРІГ» В САНТАНДЕР (ІСПАНІЯ)

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції

*Сучасні стратегії розвитку
хореографічної освіти*

19 квітня 2019 року

м. Умань
ВПЦ «Візаві»
2019

Редакційна колегія:

АНДРОЩУК Людмила Михайлівна – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, *гол. редактор*;

ТЕРЕШКО Інна Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

КУЦЕНКО Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, *відпов. редактор*.

Рецензенти:

НИКОЛАЇ Галина Юріївна – доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва та хореографії ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

МЕДВІДЬ Тетяна Анатоліївна – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хореографії Київського університету імені Бориса Грінченка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету мистецтв
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 25 квітня 2019 року).*

С 91

Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Умань, 19 квітня 2019 р. / ред. кол. : Л. М. Андрощук (гол. ред.), І. Г. Терешко, С. В. Куценко (відпов. ред.). Умань : ВПЦ «Візаві», 2019. 79 с.

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти».

У матеріалах конференції розглядаються такі проблеми: «Актуальні проблеми навчання та виховання засобами мистецтва», «Теоретичні та методологічні аспекти формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії», «Сучасні стратегії підготовки майбутнього вчителя хореографії», «Інтеграція мистецтв в системі хореографічної освіти».

Науковий збірник призначений для усіх, хто цікавиться проблемами розвитку та вдосконалення хореографічної освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат власних імен та інших відомостей.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст публікацій та може не поділяти думку автора.

Сучасні стратегії розвитку хореографічної освіти

Зміст

Андрощук Л. М. Символізм в сучасному хореографічному мистецтві як аспект художньо-образного рішення хореографічного твору: вінок.....	9
Бикова О. В. Критерії та показники сформованості індивідуальних творчих здібностей майбутніх вчителів хореографії.....	13
Гекалюк Л. Ю. Розвиток творчого потенціалу майбутніх хореографів у процесі організації масових хореографічних заходів.....	17
Горожанкіна О. Ю. Основні структурні компоненти моральної культури майбутніх учителів хореографії.....	23
Грошовик І. С. Творчий феномен Раду Поклітару.....	27
Колногузенко Б. М. Процес створення сольного танцю як інтелектуальна діяльність балетмейстера.....	30
Копильчак О. П. Петрик Володимир Васильович – життєвий шлях педагога-хореографа з Гуцульщини.....	33
Криворотенко А. Ю. Реалізація педагогічної складової творчої індивідуальності майбутнього вчителя хореографії у процесі роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку.....	36
Кривохижа А. М. Думки, поради, побажання.....	40
Куценко С. В. Інтеркультурний потенціал народно-сценічного танцю в освітньому процесі ЗВО.....	44
Мартиненко О. В. Формування балетмейстерських навичок майбутнього вчителя хореографії в контексті сучасних освітніх технологій.....	47
Павловська І. В. Сучасні стратегії підготовки майбутнього вчителя хореографії та реалізація їх на практиці.....	51
Сизоненко В. А. Розвиток вольової сфери у студентів-хореографів у процесі вивчення дисципліни «Теорія і методика сучасного бального танцю»....	55
Терешко І. Г. Пошукова фольклорно-етнографічна діяльність як важливий аспект професійної компетенції студентів-хореографів.....	58
Тіщенко О. М. Робота з медіатекстами в процесі формування міжкультурної компетентності майбутніх учителів хореографії.....	61

3. Леценко М. П. Технології підготовки вчителів до естетичного виховання за рубежом (на матеріалі Великобританії, Канади, США): дис. канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 1996. 282 с.

4. Тарасюк А. М. Професійна підготовка майбутніх учителів хореографії до роботи у позашкільних закладах освіти. Педагогічний альманах. 2012. № 13. С. 191–195.

РОЗВИТОК ВОЛЬОВОЇ СФЕРИ У СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА СУЧАСНОГО БАЛЬНОГО ТАНЦЮ»

ВІКТОРІЯ СИЗОНЕНКО, кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри хореографії та художньої культури
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (м. Умань)

E-mail: nika_dance27@ukr.net

© Сизоненко В. А., 2019

В публікації проаналізовано наукові дослідження формування вольових якостей засобами хореографічного мистецтва, розглянуто розвиток якостей вольової сфери студентів-хореографів у процесі вивчення бальної хореографії, висвітлено значення понять деяких вольових якостей, доведено, що бальна хореографічна діяльність сприяє вихованню таких вольових якостей як наполегливість, рішучість, сміливість, впевненість, самовладання.

Ключові слова: бальний танець, наполегливість, рішучість, сміливість, впевненість, самовладання, вольова сфера, майбутній вчитель хореографії.

На сучасному етапі розвитку української освіти істотно підвищилися вимоги до педагогів різних сфер освітньої діяльності. На даній стадії розбудови національної школи, в умовах зміцнення та вдосконалення української державності особливого значення набуває проблема формування вольових якостей

майбутніх вчителів.

Воля людини сформувалася у процесі її суспільно-історичного розвитку, в трудовій діяльності. Живучи й працюючи, люди навчилися ставити собі певну мету і свідомо досягати її. Воля – це свідоме управління людиною своєю діяльністю та поведінкою, що виявляється у прийнятті рішення, подоланні труднощів і перешкод

на шляху досягнення мети, виконання поставлених завдань [2, с. 151].

Важко переоцінити значення якостей вольової сфери життя особистості. Вони потрібні як у повсякденному житті, особливо у важкі моменти, коли доводиться переборювати великі перешкоди, так і для досягнення успіху в професійній діяльності.

Для становлення всебічно розвинутого професіонального фахівця з хореографічного мистецтва важливо виховувати вольові якості особистості студента-хореографа в процесі вивчення хореографічних дисциплін, зокрема, вивчаючи теоретичні та методологічні основи сучасного бального танцю.

Протягом великого проміжку часу науковці зверталися до вивчення питань теорії індивідуальних відмінностей і розвитку особистості (К. А. Абульханова-Славська, Б. Г. Ананьєв, Л. І. Анциферова, А. Г. Асмолов, Р. Берні, Л. І. Божович, А. Н. Леонтєв, Б. М. Теплов); теорії і практики особистісно-орієнтованого навчання та виховання (Н. А. Алексєєв, Ш. А. Амонашвілі, Є. В. Бондарєвська, В. В. Серіков, І. С. Якиманська); теорії загальних і спортивних здібностей (О. А. Сиротін, В. Д. Шадріков); ідеї єдності фізичного, духовного і морального виховання (П. Ф. Лєсгафт, В. І. Столяров); методики і технології навчання та виховання професійного танцівника (А. Я. Ваганова, Р. В. Захаров та ін.).

У сучасних наукових джерелах акцентується увага на впливі хореографічного мистецтва на естетичне виховання, формування естетичного ставлення до навколишнього світу та на виховання таких особистісних якостей, як творча активність, наполегливість, впевненість в собі.

Щоб дослідити особливості розвитку вольової сфери в підлітковому віці, розглянемо основні вольові якості особистості.

Рішучість – це вміння приймати своєчасні й тверді рішення без зайвих ва-

гань. Рішуча людина глибоко переконана в тому, що треба робити так, а не інакше.

Сміливість – це здатність людини долати почуття страху й розгубленості. Сміливість проявляється не лише у діях в момент небезпеки для життя, сміливий не злякається складної роботи, великої відповідальності, не побоїться невдачі.

Наполегливість – це така риса, яка полягає у вмінні добиватися поставлених цілей, яким би тривалим і важким не був шлях до їх досягнення. Наполегливість виявляється у подоланні зовнішніх і внутрішніх перешкод.

Самовладання – це вміння людини володіти собою. Зберігаючи повний контроль над своєю поведінкою, вона перемагає в собі небажані побудники, імпульсивні дії, афекти [3, с. 128].

Всі ці якості вольової сфери особистості можна виховати засобами бального танцю, що дає можливість для вираження особистості, виконуючи різноманітні танці, плавні, ліричні або темпераментні, танцюрист свідомо чи несвідомо висловлює в них властивості свого характеру і настрою. Бальний танець – це музика, мистецтво і спорт. Для досягнення успіху цей вид танцю потребує наполегливості, високої фізичної тренувальної самовіддачі, здатності відчувати музику, роботи в парі і в команді, повагу до партнера або партнерки.

Отже, для досягнення успіху потрібно: 1) поставити перед собою усвідомлену мету; 2) досягнути її. Ці дві фази утворюють вольовий акт.

Успіх вольового акту залежить від вольових якостей особистості, глибини усвідомлення мети, інтересу, а також від знань, умінь і навичок діяти, без яких успішне досягнення мети неможливе. Уміння, звичні дії роблять вольові дії чіткішими та більш організованими, сприяють швидкому та успішному їх виконанню [4, с. 357].

Це виховує й характер – адже зро-

стання танцювальної майстерності неможливе без копіткої праці над собою. Як зазначають психологи усього світу, найкращими ліками від різноманітних стресів, депресій, психологічних травм є: спілкування з приємними людьми, хороша музика, фізичні вправи. Все це поєднує у собі бальна хореографія.

Бальні танці належать до складно-координаційних видів спорту, а, отже, потребують особливої наполегливості. І вимоги до виконавців тут вищі, ніж в інших видах танців.

Як зазначалося вище, бальний танець – це не лише мистецтво, але і спорт, тому для майбутніх учителів танцю важливо навчитися виховувати наполегливість і впевненість у собі, оскільки це сприяє становленню цілеспрямованої та сильної особистості танцівника. Важливою психолого-педагогічною умовою виховання наполегливості й упевненості є створення на заняттях із бальної хореографії ситуації успіху та надання досягнутому успіхові гласності. Використання ситуацій успіху сприяє найбільш повному розкриттю та прояву особистості, оскільки дозволяє найближчому оточенню сприймати його з кращого боку.

Зокрема, Н. Анікеева довела, що при зміні позиції учня змінюються соціальні очікування оточуючих. У зв'язку з цим підкреслюється важливість надання досягнутому успіху гласності. У цьому випадку успіх, що переживається в одному виді діяльності, спонукає до досягнення успіху в іншому. Дуже важливо, щоб ситуація успіху відповідала можливостям школяра, для якого вона створюється вчителем. Подібні ситуації дозволяють регулювати стосунки учнів опосередковано у сфері «колектив – учень», на відміну від безпосередньої взаємодії у сфері «учитель – учень» [1, с. 34].

Отже, майбутній учитель хореографії повинен оволодіти спеціальними знаннями й уміннями, необхідними йому в професійній діяльності для створення

ситуацій успіху [6, с. 151].

Отже, важливим чинником виховання наполегливості і впевненості є постановка мети і усвідомлення особистістю відповідальності за доручену справу, які свідчать про цілеспрямованість людини та її бажання брати участь в різних видах життєдіяльності. Виховання цих вольових якостей змінюється з віком під впливом спілкування з дорослими і однолітками [5, с. 7–8].

Доведено, що бальна хореографічна діяльність є одним із видів художньо-творчої діяльності, яка, в специфічній формі – танцях, відображає внутрішній світ людини, її бажання, прагнення, творче становлення, і водночас, через правильну організовану навчально-виховну діяльність у хореографічному колективі сприяє вихованню таких вольових якостей як наполегливість, рішучість, сміливість, впевненість, самовладання.

Вивчення бального танцю, особливо на початкових етапах, пов'язане з чималими фізичними навантаженнями, з необхідністю переборювати фізичну і нервову втому. Часто виникає конфлікт між довгостроковою домінантою, що відображає цілеспрямованість особистості, і ситуативними інтересами, між партнерами, бажаннями, потребами, що знижують її активність в процесі занять бальною хореографією. Проте в результаті подолання труднощів виникає радість та задоволення від досягнутого результату, виховується наполегливість, витримка, самовладання, впевненість у собі. Важливим у вихованні означених якостей є конкретизація мети і перспектив діяльності; активне використання різноманітних засобів, форм та методів проведення навчальних занять; дотримання принципу доступності; використання ефекту суперництва, ситуацій успіху. В особистості студента-хореографа формується почуття обов'язку і відповідальності та уміння не припиняти цілеспрямовані зусилля при виникненні перешкод на шляху досягнення мети.

Список використаних джерел:

1. Аникеева Н. П. *Психологический климат в коллективе*. М., 1989. 224 с.
2. Варій М. Й. *Психологія: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. К., 2009. 288 с.*
3. Гоноболін Ф. Н. *Психологія*. К., 1975. 262 с.
4. Максименко С. Д. *Загальна психологія. Підручник. 2-ге видання, перероблене і доповнене*. Вінниця, 2004. 704 с.
5. Сизоненко В. А. *Виховання наполегливості та впевненості в молодших школярів засобами хореографічного мистецтва: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Умань, 2014. 18 с.*
6. Сизоненко В. А. *Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії засобами бального танцювального мистецтва. Актуальні питання мистецької освіти та виховання: науковий журнал. Вип. 2 (10). Суми, 2017. 192 с.*

ПОШУКОВА ФОЛЬКЛОРНО- ЕТНОГРАФІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ- ХОРЕОГРАФІВ

ІННА ТЕРЕШКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (м. Умань)

E-mail: art_dekanat@meta.ua
© Терешко І. Г., 2019

У статті розкрито особливості застосування фольклорно-етнографічних експедицій як засобу професійної підготовки майбутніх учителів хореографії. Визначено основні принципи організації, функції фольклорно-етнографічної експедиції, розглянуто методикку запису, обробки та документування фольклорного танцю. Висвітлено деякі аспекти формування професійних навичок, які передбачають розвиток інтересу до пошуково-пізнавальної діяльності, широкої ерудованості у системі національної культури, ретельну підготовку з історії та теорії жанрів хореографії.

Ключові слова: професійна компетентність майбутніх учителів хореографії, фольклорно-етнографічна експедиція, студент-хореограф, пошукова робота, фольклорний танець, функції фольклорної експедиції, форми і методи пошукової роботи.